

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік та аудит розрахункових операцій (на прикладі ТОВ «Країна іграшок»)»

Виконавець:

Студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій
групи 41

Нечитайло Ольга Михайлівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

Канд. екон. наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Бойко Ольга Станіславівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У складних сучасних політичних та економічних умовах в Україні, коли дебіторська та кредиторська заборгованість на підприємствах досягли значних розмірів, проблема обліку та аудиту розрахункових операцій в системі діяльності підприємства є надзвичайно актуальною. Головною проблемою в теперішніх умовах господарювання є недотримання суб'єктами своїх зобов'язань, тобто порушення умов договору щодо строків оплати та поставки товарів, робіт, послуг між сторонами. Також несвоєчасні розрахунки формують заборгованість між виробником і споживачами продукції, ведуть до затримки виплат заробітної плати, що викликає обурення працівників та погіршує соціальний стан.

Зазначену проблему можливо вирішити за допомогою ефективного управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, а саме удосконалення обліку розрахункових операцій, який є основною інформаційною частиною для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Мета дослідження узагальнення організаційно-методичних аспектів, а також розробка практичних рекомендацій щодо особливостей обліку та аудиту розрахункових операцій з дебіторами та кредиторами задля підвищення ефективності роботи підприємства.

Завдання дослідження:

- дослідити економічну сутність дебіторської та кредиторської заборгованості, їх особливості, класифікації та нормативно-правову базу;
- розглянути організаційно-методичні аспекти обліку розрахункових операцій на підприємстві;
- вивчити фінансово-господарську діяльність та загальну економічну характеристику ТОВ «Країна іграшок»;
- дослідити особливості обліку дебіторської заборгованості на підприємстві;
- дослідити особливості обліку розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками;
- проаналізувати дебіторську та кредиторську заборгованість на підприємстві;
- дослідити особливості аудиту розрахункових операцій на підприємстві;
- оцінити стан обліку та аудиту розрахункових операцій у ТОВ «Країна іграшок»;
- розробити напрями вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Об'єкт дослідження. Система обліку й аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві.

Предмет дослідження. Сукупність організаційних і методичних аспектів обліку й аудиту розрахункових операцій у ТОВ «Країна іграшок».

Методи дослідження. Дослідження проводились за використанням основних положень системного підходу, сучасної теорії фінансів, менеджменту, економіко-математичних і статистичних методів аналізу. При проведенні дослідження були використані наступні методи: структурно-логічний та семантичний аналіз (для уточнення термінології в системі управління розрахунковими операціями), методи

бухгалтерського й управлінського обліку (при розробці класифікації дебіторської та кредиторської заборгованості), метод порівняльного аналізу (при дослідженні аспектів аудиту розрахункових операцій).

Інформаційна база дослідження. Наукові публікації вітчизняних та іноземних вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності підприємства, офіційних статистичних видань.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (37 найменувань) та 8-ми додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінки. Основний зміст викладено на 69 сторінках. Робота містить 15 таблиць.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто теоретичні основи обліку розрахункових операцій на ТОВ «Країна іграшок», порядок виникнення і строки погашення дебіторської та кредиторської заборгованості, нормативно-правове забезпечення організації обліку та аудиту розрахункових операцій.

У другому розділі розглянуто загальну економічну характеристику ТОВ «Країна іграшок», організацію та особливості обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві.

У третьому розділі представлено діючу практику аудиту розрахункових операцій у ТОВ «Країна іграшок», аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості, удосконалення обліку та аудиту розрахункових операцій на підприємстві.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження та критичного розгляду основних аспектів і проблем ведення обліку й аудиту розрахункових операцій ТОВ «Країна іграшок» зроблено наступні висновки.

Дебіторська заборгованість впливає на фінансовий стан підприємства, формування доходів і витрат, а також на платоспроможність і ліквідність.

Управління дебіторською заборгованістю охоплює не тільки функції фінансового менеджменту, у даному процесі залучені генеральний директор, відділ продажів, фінансовий відділ, юридичний відділ, відділ служби безпеки.

Сутністю кредиторської заборгованості є фінансова домовленість між двома суб'єктами господарювання, де одна сторона на час позичає комерційні кошти для товарно-грошового обігу, а друга - зобов'язується повернути грошову позику у вказаний строк.

Контроль за проведенням розрахунків з постачальниками та підрядниками є запорукою майбутнього розвитку підприємства та його платоспроможності.

Без розрахунків з дебіторами й кредиторами неможлива діяльність сучасного підприємства. Безперервне функціонування циклів обороту коштів підприємства

відбувається за рахунок своєчасних розрахунків і платежів з постачальниками й покупцями.

На підставі проведеного дослідження обліку й аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Країна іграшок» були зроблені такі висновки та пропозиції:

1. Задля запобігання несвоєчасної передачі первинних документів до бухгалтерії рекомендовано сформувати графік документообігу. Даний графік повинен бути створений і затверджений керівником підприємства, і в ньому мають бути відмічені чіткі строки надходження документів до бухгалтерії.

2. Рекомендовано затвердити певну форму довіреності на отримання матеріальних цінностей і прописати в «Наказі про облікову політику», чи іншому внутрішньому розпорядчому уставі.

3. Задля вирішення проблеми інформаційного забезпечення управління розрахунками з постачальниками та підрядниками рекомендовано вдосконалити систему аналітичної інформації про стан розрахункових операцій, а саме відкрити рахунки другого порядку до 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» та 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками».

4. Радимо посилити контроль за своєчасністю стягнення дебіторської заборгованості покупців та сплати кредиторських сум постачальникам, дотримуватись засад ведення претензійної роботи щодо стягнення заборгованостей.

5. Варто створити відділ внутрішнього аудиту, який буде підпорядкований керівнику підприємства. Це звільнить від контролю бухгалтера, підвищить рівень ефективності бухгалтерії та дозволить підприємству більш ретельно і якісно реалізовувати аудиторські процедури.

6. Рекомендується зробити зовнішній аудит регулярним, зокрема контроль дебіторської та кредиторської заборгованості.

7. Рекомендовано проводити економічний аналіз складу, структури і ефективності використання дебіторської заборгованості та поточних зобов'язань для оцінки кількісних і якісних тенденцій зміни фінансового стану підприємства й оперативного реагування на негативні події.

Під час економічного аналізу розрахункових операцій ТОВ «Країна іграшок» було виявлено наступне.

Аналіз складу та структури дебіторської заборгованості показав, що дебіторська заборгованість на підприємстві зростає, зокрема за рахунок за товари, роботи й послуги.

Аналіз ефективності використання дебіторської заборгованості показав, що її оборотність скоротилася, тобто термін погашення збільшився, і в результаті цього підприємству необхідно додатково залучати грошові кошти.

Аналіз складу та структури кредиторської заборгованості показав, що кредиторська заборгованість на підприємстві збільшилась, зокрема за рахунок кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги.

Аналіз ефективності використання кредиторської заборгованості показав, що на підприємстві оборотність кредиторської заборгованості зменшилась, тобто термін її погашення збільшився, що є негативним моментом.

Аналіз ліквідності балансу показав, що підприємству не вистачає грошових коштів та їх еквівалентів для покриття найтерміновіших зобов'язань.

Аналіз платоспроможності показав, що підприємство є неплатоспроможним.

Для підвищення ліквідності підприємству необхідно одночасно збільшувати найбільш ліквідні активи, а саме тримати на рахунках і в касі певну суму грошових коштів та їх еквівалентів, та збільшувати постійні пасиви, шляхом підвищення суми й частки власного капіталу та збільшення нерозподіленого прибутку.

Дотримуючись запропонованих рекомендацій щодо організації обліку, систематичного аудиту та економічного аналізу стану розрахункових операцій ТОВ «Країна іграшок», можна досягти скорочення дебіторської та кредиторської заборгованості, прискоренню оборотності оборотних коштів а, отже, покращенню фінансового стану підприємства.